
LESBRIEF

Kallenkote

Inleiding

Beluister het verhaal over de bevrijding.

Het is in het jaar 2023 78 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd. Maar niet heel Nederland werd tegelijk bevrijd. De landelijke Bevrijdingsdag was later dan de bevrijding van Kallenkote en de rest van Steenwijkerland. Pas in juni 1945 was het laatste deel van Nederland bevrijd. Maar ook toen was de oorlog nog niet officieel voorbij. Dat was pas een paar maanden later...

Het was een angstige tijd. Mensen werden opgepakt en vermoord. De Joden waren vervolgd. Zouden ze ooit nog terugkomen? Er was veel onzekerheid en ook heel veel angst. Zijn de Duitsers echt weg of komen ze nog terug? De angst die jarenlang in ieders hart had gezeten was in ieder geval niet zomaar weg. Pas toen op de Markt in Steenwijk het muziekkorps begon te spelen, waren de ouders van Hillie echt opgelucht en konden ze eindelijk geloven dat ze werkelijk vrij waren.

Dit verhaal is gebaseerd op ware feiten. Echter woonde de familie niet in Kallenkote, maar wel aan de Kallenkoterallee in Steenwijk. De ouders van Hillie hebben ook echt een handgeschreven brief ontvangen van de Canadezen. Onder de downloadknop op de website vind je een kopie van deze brief.

Kijkvraag

Bekijk de illustratie goed. Wat zien de leerlingen allemaal? Hoe is de sfeer in huis? En hoe is de sfeer buiten? Waar kun je dat aan zien?

Opdracht

Wat weten de leerlingen over de Tweede Wereldoorlog? Weten ze wat een evacu e is, wat een onderduiker is? Waarom droegen de Joden een ster? Wat is een concentratiekamp? Wat is Kamp Westerbork? Wat is een interneringskamp? Weten de leerlingen dat er een interneringskamp in Steenwijkerwold was? Dat had de naam Kamp Beenderribben. Ook in De Eese zat een interneringskamp. Deze twee kampen kwamen na de Tweede Wereldoorlog. Hier werden onder andere de NSB'ers bewaakt. Praat hier met de leerlingen over.

Vraag aan de leerlingen welke vormen van onvrijheid er waren in de oorlog en schrijf de antwoorden op het digibord. Denk dan bijvoorbeeld ook aan Opoe en Opa die zomaar uit hun huis gezet werden. Denk ook aan onvrijheid van geloof, geaardheid of politieke voorkeur. Want als je Joods was, kreeg je een ster. Je had niets te willen. Is vrijheid wel zo vanzelfsprekend? Wie denkt van wel en wie niet? Laat de leerlingen aan het woord.

Monument

Het verhaal van Kallenkote gaat over de bevrijding en ook over angst. Op de verjaardag van Hillie, een dag die ondanks de oorlog toch mooi moest zijn, werden vier jonge mannen zonder proces op een zandpad in Kallenkote neergeschoten. Daar staat nu een monument. Wie kent dat monument en wie heeft het weleens bezocht? Niet alleen in Steenwijk zijn oorlogsmonumenten. Ook in Kuinre, Vollenhove, Willemsoord, Blokzijl en dus Kallenkote. Google met de leerlingen de monumentenlijst van Steenwijkerland op Wikipedia. Is er een monument bij jullie in de buurt? Neem dan een kijkje en sta stil bij al die slachtoffers die de oorlog gemaakt heeft. Denk ook aan al die soldaten die gesneuveld zijn.

Schrijfopdracht

Doe alsof je een journalist bent tijdens de Tweede Wereldoorlog. Steenwijkerland is bevrijd, maar nog niet het hele land. Sta je al te juichen of ben je nog voorzichtig omdat nog niet heel Nederland bevrijd is? Ben je blij of juist verdrietig omdat er zoveel ellende is geweest? Honger, angst, al die mensen die weggevoerd zijn. Hoe zou het met ze gaan en komen ze nog wel terug? Schrijf een krantenartikel.

Kennisvragen Tweede Wereldoorlog en de bevrijding

Wat weten de leerlingen over de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding? Hiervoor kun je de volgende vragen gebruiken. De antwoorden vind je op pagina 5.

1. Vielen er door heel Nederland overal evenveel bommen?

- A Ja, overal en elke dag
- B Vooral in drukke en belangrijke gebieden
- C Ja, overal maar niet elke dag

2. Kon je door de Duitsers zomaar je huis uitgezet worden, ook al was het een koophuis?

- A Nee, alleen als je Joods was
- B Ja, de Duitsers konden elk moment je huis inpikken
- C Dat deden ze alleen bij huurhuizen

3. Uit welke landen waren de meeste soldaten afkomstig die ons land bevrijdden?

- A Verenigde Staten, Engeland en Canada
- B Canada, Polen en België
- C Canada, Frankrijk en Spanje

4. Welk gedeelte van Nederland werd in september 1944 als eerste bevrijd?

- A Zeeland
- B Groningen
- C Zuid-Limburg

5. Wanneer pleegde Hitler zelfmoord?

- A 5 Mei 1945, vandaar Bevrijdingsdag
- B 4 Mei 1945, tijdens de verhevigde bombardementen op Berlijn
- C 30 April 1945, toen de Duitse nederlaag duidelijk was

6. Wat deelden de geallieerden uit tijdens de bevrijding?

- A Chocolade, kauwgom en sigaretten
- B Zeep, taart en sigaretten
- C Kaas en worst

7. Wanneer was het officiële wereldwijde einde van de Tweede Wereldoorlog?

- A 2 September 1945, met de overgave van Japan
- B 5 Mei 1945, op Bevrijdingsdag
- C 5 Juni 1945, toen het verdrag getekend werd waarin de totale overgave van Duitsland verklaard was

8. Op 5 september 1944 ging het gerucht dat Nederland elk moment bevrijd kon worden. Het gerucht klopte echter niet. Hoe werd deze dinsdag genoemd?

- A Dwaze Dinsdag
- B Dolle Dinsdag
- C Domme Dinsdag

9. Welke gemeente werd het laatst bevrijd op 11 Juni 1945?

- A Den Helder
- B Leeuwarden
- C Schiermonnikoog

10. Wat stuurt de Nederlandse regering elk jaar naar Canada als bedankje voor de hulp?

- A Kaas
- B Tulpenbollen
- C Klompen

Antwoorden kennisvragen Tweede Wereldoorlog en de bevrijding

1. B
 2. B
 3. A
 4. C
 5. C
 6. A
 7. A
 8. B
 9. C
 10. B
-

Bekijk ook eens het monument op [de website Kallenkote 1944](#)

Neem ook eens een kijkje op <https://www.struikelstenen.nl/>